

การศึกษาและการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์
ของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

A STUDY AND ANALYSIS OF GUIDELINES FOR PROMOTING HISTORICAL EMPATHY OF PRE-SERVICE TEACHERS IN SOCIAL STUDIES

ศุภณัฐ พานา¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีระยะเวลาในการเก็บข้อมูล 4 สัปดาห์ การดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ซึ่งได้แก่ แบบประเมินตนเองเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ และแบบสังเกตพฤติกรรมนิสิตชั้นปีที่ 3 ที่กำลังเรียนวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และระยะการเก็บข้อมูล กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย คือ นิสิตหลักสูตรสังคมศึกษา ระดับปริญญาบัณฑิตทั้งสิ้นจำนวน 120 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 นิสิตที่ยังไม่ได้เรียนวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จำนวน 60 คน และกลุ่มที่ 2 นิสิตที่เรียนวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์แล้ว จำนวน 60 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ของคะแนนแบบประเมินตนเองเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา ในแต่ละองค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบที่ 1 การเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง มีค่ามัชฌิมเลขคณิตในระดับ 5-6 คะแนน ซึ่งทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับเดียวกัน องค์ประกอบที่ 2 การศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์มีค่ามัชฌิมเลขคณิตต่างระดับกัน ในข้อที่ 5 คือ กลุ่มที่ 1 ระดับ 6 คะแนน กลุ่มที่ 2 ระดับ 5 คะแนน และมีระดับเดียวกันในข้อที่ 6 คือ 5 คะแนน ทั้งสองกลุ่ม และในองค์ประกอบที่ 3 การเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตในระดับ 5-6 คะแนน ซึ่งทั้งสองกลุ่มอยู่ในระดับเดียวกัน แนวทางการส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ คือ (1) ด้านหลักสูตร ตรวจสอบภูมิหลังของนิสิตเกี่ยวกับความสามารถในการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ฝึกฝนการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จัดลำดับให้รายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ได้เรียนในช่วงชั้นปีแรกๆ ระบุเกณฑ์การคัดเลือกเนื้อหาและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และจัดกิจกรรมในห้องเรียนที่มีคอมพิวเตอร์หรืออนุญาตให้นิสิตใช้อุปกรณ์ในการสื่อสาร (2) ด้านการเรียนการสอน มีเกณฑ์ในการคัดเลือกหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ใช้ในการศึกษา กระตุ้นให้มีการค้นคว้าหลักฐานทางประวัติศาสตร์อื่น ๆ เพิ่มเติมด้วยตนเอง มีกระบวนการในการส่งเสริมความสามารถในการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และมีการตั้งคำถามเพื่อช่วยเหลือให้นิสิตได้ฝึกคิดและเข้าร่วมกิจกรรม

คำสำคัญ: การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน นิสิตครูสังคมศึกษา

Abstract

This research study aimed to studied and analyzed the historical empathy of pre-service teachers in Social studies. This is a survey research that the duration of the data collection was 4 weeks. The research

¹ อาจารย์ประจำภาควิชาสังคมวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

procedure was divided into 2 phrases, phrase one was to develop tools used to collect historical empathy: a self-assessment test about perception of historical empathy and observation form, and phrase 2 was to collect data about perception of historical empathy of pre-service teachers. The target group composed of 120 pre-service teachers who divided into 2 groups: group one pre-service teachers who have not studied the historical methodology and evidence totaling 60 pre-service teacher and group two pre-service teachers who studied the historical methodology and evidence totaling 60 pre-service teachers. The result of the research could be summarized as follows; arithmetic mean (\bar{X}) of self-assessment scores on perception of historical empathy of pre-service teachers in social studies Each element found Element 1, exposure to different perspectives, arithmetic mean was 5-6 points at the same level in all questions. Element 2: Historical context study had different levels of arithmetic in verse in question 5, group 1 was 6 points and group 2 was 5 points, and in the same level in question 6 that 5 points. Element 3, the link between the past and the present with the understanding arithmetic mean was 5-6 points at the same level in all questions. The guidelines for promoting historical empathy was (1) the preparation of the curriculum was the background of the pre-service teacher should be checked regarding the ability to interpret historical evidence, practical interpretation of historical evidence, classification of courses, the historical methodology and evidence were subjects learned during the early years, criteria for selecting content and historical evidence and organized activities in classrooms with computers or allow students to use communication equipment. (2) The preparation of the instruction had criteria for the selection of historical evidence used in the study and encouraged self-study other historical evidence, had a process of enhancing the ability to interpret historical evidence and questioning to help pre-service teacher to think and participate in activities.

Keywords: HISTORICAL EMPATHY, CURRICULUM&INSTRUCTION, PRE-SERVICE TEACHERS IN SOCIAL STUDIES

บทนำ

ประวัติศาสตร์เป็นศาสตร์ในการทำความเข้าใจที่มาของปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขอย่างมีเหตุผล เพราะในด้านเนื้อหา การเรียนการสอนประวัติศาสตร์เป็นการวางรากฐานให้บุคคลมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงผลกระทบของอดีตที่มีต่อปัจจุบันทั้งในระดับชุมชน ประเทศและโลก ด้านเสริมสร้างทักษะกระบวนการ การเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามวิธีการทางประวัติศาสตร์คือการพัฒนาทักษะกระบวนการคิด การจัดระบบความคิด การใช้ภาษา การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างมิติเวลา สถานที่ และบุคคลสำคัญกับเหตุการณ์ต่าง ๆ ด้านจริยธรรม ประวัติศาสตร์เป็นการนำเหตุการณ์มาใช้ในการฝึกพิจารณา วิพากษ์วิจารณ์ในเชิงจริยธรรม (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. 2558) ซึ่งในการวิพากษ์วิจารณ์ในเชิงจริยธรรมนั้น ผู้ที่ศึกษาประวัติศาสตร์ควรมีการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ เนื่องจากสภาพการณ์และบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงความคิด ความเชื่อของผู้คนแต่ละยุคสมัยนั้นแตกต่างกัน ในการวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ผู้ที่ศึกษาจึงไม่ควรนำความรู้ ความคิด หรือความรู้สึกในปัจจุบันไปตัดสินเหตุการณ์ในอดีต แต่ควรพิจารณาอดีตอย่างที่ดีเป็นพื้นฐานของการวิเคราะห์วิพากษ์หลักฐานทางประวัติศาสตร์ (Lemon, M. C. 2003; Centre for the Study of Historical Consciousness. 2014)

การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ (historical empathy) หรืออาจเรียกได้อีกชื่อหนึ่งว่า ความรู้สึกร่วมยุคร่วมสมัย คือ การทำความเข้าใจความคิด ความเชื่อ และความรู้สึกต่างๆ ของบุคคลในเหตุการณ์โดยใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์

มาสนับสนุน และแสดงความคิดเห็นและ/หรือความรู้สึกของตนโดยหลีกเลี่ยงปัจจุบันนิยม (ศุภณัฐ พานา, 2560) โดยการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์มีองค์ประกอบดังนี้ (Barton and Levstik, 2004; Davison, 2012; Endacott and Brooks, 2013; ศุภณัฐ พานา, 2560) (1) การเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง มีองค์ประกอบย่อย ได้แก่ (1.1) การระบุความแตกต่างของความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับปัจจุบัน และ (1.2) การนำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์มาคาดการณ์สิ่งที่อาจเกิดขึ้น (2) การศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ มีองค์ประกอบย่อย คือ การอธิบายสภาพแวดล้อม ความคิด ความรู้ ความเชื่อหรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และ (3) การเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ มีองค์ประกอบย่อย คือ การแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บนฐานของหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์

อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยหลายประการที่ส่งผลให้การเรียนการสอนประวัติศาสตร์ไม่ประสบความสำเร็จตามที่ตั้งใจไว้ เนื่องจากเวลาเรียนที่กำหนดในหลักสูตรมีน้อยเกินไปเมื่อเทียบกับปริมาณเนื้อหาสาระและทักษะกระบวนการที่จำเป็นต้องฝึกฝน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558) จึงเป็นเหตุให้ครูใช้วิธีสอนแบบบรรยายโดยอาจมีการใช้สื่อประกอบการมอบหมายให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองหรือศึกษาโดยใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน แต่ยังคงเน้นการท่องจำข้อมูล (พรกมล จันทรี, 2544) นักเรียนจึงขาดโอกาสในการพัฒนาทักษะกระบวนการคิด การสืบค้นความรู้ การตั้งคำถาม ซึ่งเป็นผลให้นักเรียนขาดโอกาสในการพัฒนาการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558) ยังระบุว่า กระแสโลกาภิวัตน์ยังก่อให้เกิดความไม่สนใจหรือความไม่เข้าใจความเป็นชาติไทยและไม่รู้สึกซาบซึ้งและภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ชาติไทย ซึ่งถ้าหากครูสามารถพัฒนาให้นักเรียนเกิดการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ได้จะส่งผลให้นักเรียนเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจในชาติ อีกทั้งความรู้สึกดังกล่าวยังไม่สัมพันธ์กับความรู้สึกโกรธแค้นประเทศที่เป็นศัตรู และสามารถนำเหตุการณ์ในอดีตมาปรับใช้กับสถานการณ์ในปัจจุบัน (ศุภณัฐ พานา, 2560) ดังนั้นหากนิสิตครูสังคมศึกษาได้รับการฝึกฝนให้มีการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์นิสิตครูสังคมศึกษาก็จะเป็นต้นแบบและกำลังสำคัญในการพัฒนานักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะสำรวจการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา โดยแบ่งเป็นสองกลุ่มคือ นิสิตที่ยังไม่ได้เรียนรายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย นิสิตครูสังคมศึกษาชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 และนิสิตที่เรียนรายวิชาดังกล่าวแล้วประกอบด้วย นิสิตครูสังคมศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ซึ่งเหตุผลในการแบ่งกลุ่มนิสิตดังกล่าวเนื่องจากรายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์เป็นวิชาเอกบังคับของหลักสูตรที่ศึกษาความหมายและความสำคัญของประวัติศาสตร์ ลักษณะและวิธีการทางประวัติศาสตร์ การวิเคราะห์และตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ตลอดจนฝึกปฏิบัติวิธีการทางประวัติศาสตร์ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติของนิสิตครูเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ และวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาหลักสูตร รูปแบบ และกระบวนการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนิสิตครู

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ที่ยังไม่ได้เรียนรายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และนิสิตที่เรียนรายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์
2. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

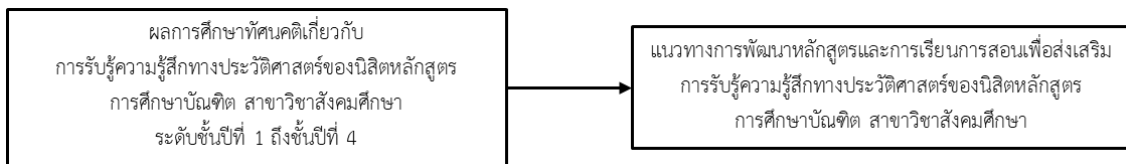
ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาและวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

1. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย คือ ตัวแปรตาม ได้แก่ การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์
2. กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ นิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา จำนวน 120 คน แบ่งเป็น
 - กลุ่มที่ 1 นิสิตที่ยังไม่ได้เรียนวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ประกอบด้วย นิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นปีที่ 1 จำนวน 30 คน และชั้นปีที่ 2 จำนวน 30 คน รวมเป็น 60 คน
 - กลุ่มที่ 2 นิสิตที่เรียนวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์แล้ว ประกอบด้วย นิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นปีที่ 3 จำนวน 30 คน และชั้นปีที่ 4 จำนวน 30 คน รวมเป็น 60 คน
3. ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บข้อมูล 4 สัปดาห์

กรอบความคิดที่ใช้วิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยได้ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบความคิดที่ใช้วิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ ในการศึกษาศนคติเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 และการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

- ระยะที่ 1 การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์
 1. ศึกษาข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนประวัติศาสตร์
 2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์
 3. ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาเครื่องมือวิจัย โดยมีแนวทางดังต่อไปนี้
 - 3.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบและพัฒนาเครื่องมือวิจัย ให้มีความชัดเจน รัดกุม และครอบคลุมงานวิจัย
 - 3.2 กำหนดองค์ประกอบใหญ่และองค์ประกอบย่อยของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ และข้อคำถาม มาตรฐานของเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยนำสาระสำคัญของ การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ มาพัฒนาเป็นข้อคำถาม จากนั้นกำหนดแนวทางการในการวัดและประเมินเครื่องมือที่พัฒนาขึ้น

3.3 สร้างแบบประเมินตนเองเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ตามองค์ประกอบของการรับรู้ทางประวัติศาสตร์ที่สังเคราะห์ขึ้น ซึ่งเป็นแบบประเมินตนเองมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 1 ฉบับ มีมาตรวัด 7 ระดับ และมีข้อคำถาม 8 ข้อ

3.4 สร้างแบบสังเกตพฤติกรรมนิสิตชั้นปีที่ 3 ที่กำลังเรียนวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์

4. การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือและการแก้ไขปรับปรุง

4.1 ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือด้านความตรง โดยนำแบบประเมินตนเองและแบบสังเกตพฤติกรรมที่พัฒนาขึ้นซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบใหญ่ องค์ประกอบย่อยของการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ข้อคำถาม และมาตรวัดที่พัฒนาขึ้น ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญทางด้านประวัติศาสตร์ 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดและประเมินผล 2 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพในด้านแนวคิดที่ใช้เป็นพื้นฐานในการพัฒนาแบบประเมินตนเองและค่านวนค่า IOC เป็นรายข้อพบว่า ข้อคำถามของแบบประเมินตนเองมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.8 -1 ผู้วิจัยจึงคัดเลือกข้อคำถามไว้ทั้งหมด และตรวจสอบคุณภาพข้อสังเกตในแบบสังเกตพฤติกรรมและค่านวนค่า IOC เป็นรายข้อพบว่า ข้อสังเกตของแบบสังเกตมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.8 -1 ผู้วิจัยจึงคัดเลือกข้อคำถามไว้ทั้งหมด

4.2 ผู้วิจัยนำแบบประเมินตนเองและแบบสังเกตพฤติกรรมที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิและนำไปทดลองเก็บข้อมูลกับนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาอื่นๆ ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย โดยหลังจากทดลองเก็บข้อมูลผู้วิจัยนำผลที่ได้ไปปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามและมาตรวัดที่พัฒนาขึ้น

ระยะที่ 2 การเก็บข้อมูล

1. กำหนดแบบแผนการวิจัย: ผู้วิจัยใช้การวิจัยเชิงสำรวจ
2. กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการเรียนการสอน: ผู้วิจัยเลือกนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 โดยใช้การเลือกแบบเจาะจง ซึ่งผู้วิจัยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายคือ เป็นนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยให้นิสิตครูทั้ง 4 ชั้นปี ทำแบบประเมินตนเองเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ และเข้าสังเกตพฤติกรรมนิสิตครูชั้นปีที่ 3 ที่กำลังเรียนวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ โดยใช้แบบสังเกตพฤติกรรม

4. การวิเคราะห์ข้อมูล:

4.1 วิเคราะห์เชิงปริมาณดำเนินการวิเคราะห์คะแนนจากแบบประเมินตนเองเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของกลุ่มเป้าหมายด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

4.2 วิเคราะห์เชิงคุณภาพ จากการสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน

4.3 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาทัศนคติของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา ที่ยังไม่ได้เรียนรายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ กับนิสิตที่เรียนรายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์โดยใช้แบบประเมินตนเองเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์และการสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ในรายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์

1.1 ผลการศึกษาทัศนคติของนิสิตหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา ที่ยังไม่ได้เรียนรายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ กับนิสิตที่เรียนรายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์โดยใช้แบบประเมินตนเองเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

ตารางที่ 2 : แสดงค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X}) ของคะแนนแบบประเมินตนเองเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนิสิตหลักสูตรการศึกษาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา (จำนวน 120 คน)

องค์ประกอบของ การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์		ข้อความ	ค่ามัชฌิมเลขคณิต (\bar{X})		ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	
องค์ประกอบ ใหญ่	องค์ประกอบย่อย		นิสิตที่ยังไม่ได้เรียน รายวิชาวิธีการและ หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ (60 คน)	นิสิตที่เรียนรายวิชา วิธีการและหลักฐาน ทางประวัติศาสตร์ (60 คน)	นิสิตที่ยังไม่ได้ เรียนรายวิชา วิธีการและ หลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ (60 คน)	นิสิตที่เรียน รายวิชาวิธีการ และหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์ (60 คน)
การเปิดรับ มุมมอง ที่แตกต่าง	(1) การระบุนความแตกต่างของความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์กับปัจจุบัน	1. ฉันแยกแยะความคิดของคนแต่ละคนได้ว่า มีความแตกต่างกันอย่างไร	5.50 (ค่อนข้างเห็นด้วย)	5.67 (ค่อนข้างเห็นด้วย)	0.89	0.75
	(2) การนำความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์มาคาดการณ์สิ่งที่จะเกิดขึ้น	2. ฉันเชื่อว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในอดีต ล้วนมีลักษณะเฉพาะของแต่ละยุคแต่ละสมัย	6.16 (เห็นด้วย)	6.15 (เห็นด้วย)	0.78	0.88
การศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์	การอธิบายสภาพแวดล้อม ความคิด ความรู้ ความเชื่อ หรือความรู้สึกที่มีผลต่อการกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์	3. ฉันมักจะหาคำอธิบายเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ในแง่มุมต่างๆ เพื่อทำความเข้าใจเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นให้ได้มากที่สุด	5.33 (ค่อนข้างเห็นด้วย)	5.25 (ค่อนข้างเห็นด้วย)	0.98	0.89
		4. หากฉันค้นคว้าหลักฐานเกี่ยวกับความคิด ความเชื่อ หรือความรู้สึกของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ฉันสามารถที่จะอธิบายสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอดีตได้	5.11 (ค่อนข้างเห็นด้วย)	5.21 (ค่อนข้างเห็นด้วย)	1.10	1.18
		5. ฉันคิดว่า การศึกษาสภาพแวดล้อมในเหตุการณ์จะทำให้ฉันเข้าใจลักษณะเฉพาะของเหตุการณ์ได้ดีขึ้น	6.11 (เห็นด้วย)	5.82 (ค่อนข้างเห็นด้วย)	0.89	0.95
การแสดงความเห็นหรือความรู้สึกของตนที่มีต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บน	การแสดงความเห็นหรือความรู้สึกต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์บน	6. ฉันคิดว่า การกระทำของผู้คนในเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เกิดขึ้นจากความเชื่อหรือความคิดของแต่ละคน	5.77 (ค่อนข้างเห็นด้วย)	5.78 (ค่อนข้างเห็นด้วย)	0.99	1.09
		7. ฉันคิดว่า การแสดงความเห็นหรือความรู้สึกต่อเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เหมาะสม ควรมีหลักฐานและบริบททางประวัติศาสตร์ประกอบ	6.41 (เห็นด้วย)	6.32 (เห็นด้วย)	0.77	0.75

องค์ประกอบของ		คำสัมภาษณ์	ค่ามัธยเลขคณิต (\bar{X})		ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	
การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์	องค์ประกอบย่อย		นิสิตที่ยังไม่ได้เรียน	นิสิตที่เรียนรายวิชา	นิสิตที่ยังไม่ได้	นิสิตที่เรียน
องค์ประกอบใหญ่	องค์ประกอบย่อย	ข้อความ	รายวิชาวิธีการและ	วิธีการและหลักฐาน	เรียนรายวิชา	รายวิชาวิธีการ
			หลักฐานทาง	ทางประวัติศาสตร์	วิธีการและ	และหลักฐานทาง
			ประวัติศาสตร์	(60 คน)	หลักฐานทาง	ประวัติศาสตร์
			(60 คน)		ประวัติศาสตร์	(60 คน)
					(60 คน)	
การเชื่อมโยง	ฐานของหลักฐาน	8. ฉันเชื่อว่า การเปรียบเทียบ	5.94	5.90	0.85	1.13
อดีตกับปัจจุบัน	และบริบททาง	แหล่งข้อมูลและการพิจารณา	(ค่อนข้างเห็นด้วย)	(เห็นด้วย)		
ด้วยความเข้าใจ	ประวัติศาสตร์	ความในใจของผู้เขียนเป็น				
		องค์ประกอบที่สำคัญใน				
		กระบวนการสืบค้นประวัติศาสตร์				
หมายเหตุ: ระดับคะแนน						
7.00 คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	6.00 - 6.99 คะแนน	หมายถึง	เห็นด้วย	
5.00 - 5.99 คะแนน	หมายถึง	ค่อนข้างเห็นด้วย	4.00 - 4.99 คะแนน	หมายถึง	เฉยๆ	
3.00 - 3.99 คะแนน	หมายถึง	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	2.00 - 2.99 คะแนน	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย	
0.00 - 1.99 คะแนน	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง				

ผลการศึกษา ตารางที่ 1 ค่ามัธยเลขคณิต (\bar{X}) ของคะแนนแบบประเมินตนเองเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา พบว่า องค์ประกอบที่ 1 การเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง นิสิตที่ยังไม่ได้เรียนรายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์มีค่ามัธยเลขคณิต 5.50 คะแนน 6.16 คะแนน 5.33 คะแนน และ 5.11 คะแนน และนิสิตที่เรียนรายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ มีค่ามัธยเลขคณิต 5.67 คะแนน 6.15 คะแนน 5.25 คะแนน และ 5.21 คะแนน แสดงว่า ในองค์ประกอบนี้ทั้งนิสิตทั้งสองกลุ่มมีค่ามัธยเลขคณิตในระดับเดียวกันทุกข้อความ องค์ประกอบที่ 2 การศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ นิสิตที่ยังไม่ได้เรียนรายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์มีค่ามัธยเลขคณิต 6.11 คะแนน และ 5.77 คะแนน และนิสิตที่เรียนรายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์มีค่ามัธยเลขคณิต 5.82 คะแนน และ 5.78 คะแนน แสดงว่า นิสิตทั้งสองกลุ่มมีค่ามัธยเลขคณิตต่างระดับกันในข้อที่ 5 และระดับเดียวกันในข้อที่ 6 และในองค์ประกอบที่ 3 การเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจ นิสิตที่ยังไม่ได้เรียนรายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ มีค่ามัธยเลขคณิต 6.41 คะแนน และ 5.94 คะแนน และนิสิตที่เรียนรายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์มีค่ามัธยเลขคณิต 6.32 คะแนน และ 5.90 คะแนน แสดงว่านิสิตทั้งสองกลุ่มมีค่ามัธยเลขคณิตในระดับเดียวกันทุกข้อความ

1.2 ผลการสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียนเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ในรายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ มีข้อค้นพบดังนี้

1.2.1 นิสิตร้อยละ 90 ใช้ความรู้ความเข้าใจในปัจจุบันไปตัดสินหรือตีความความคิดและความเชื่อของผู้คนในอดีตโดยไม่ได้ทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ ดังที่นิสิตได้กล่าวว่า

“ความเชื่อเรื่องผู้มีบุญ สะท้อนถึงความมั่งคั่งและการขาดวิจรรณญาณ
ของผู้คนในอดีต”

“ความเชื่อเรื่องผู้มีบุญในอดีต แสดงว่าคนสมัยนั้นไม่มีการศึกษา”

1.2.2 นิสิตร้อยละ 90 ตัดสินตีความผู้คนในอดีตบนฐานของความเข้าใจของตนเองไม่ได้ใช้หลักฐานทางประวัติศาสตร์อื่นๆ มาสนับสนุนความเข้าใจแนวคิด ความเชื่อ ความรู้ ของผู้คนในอดีต ดังที่นิสิตได้ระบุว่า การเกิดกับภูมิปัญญาในสมัยรัชกาลที่ 2 สะท้อนให้เห็นถึงการด้อยการศึกษา การเชื่อข่าวลือโดยขาดวิจารณญาณ เป็นต้น

1.2.3 นิสิตร้อยละ 10 กระตุ้นนิสิตคนอื่นๆ ให้ร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์บนฐานของหลักฐานทางประวัติศาสตร์มากกว่าการตีความตามความเข้าใจของตนเอง ดังที่นิสิตได้กล่าวว่า

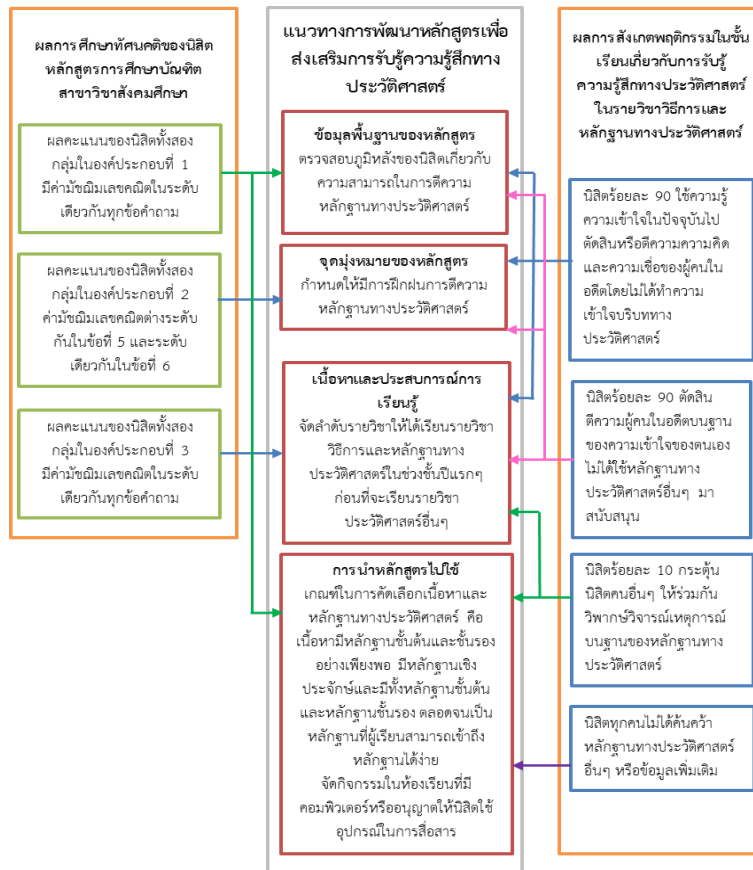
“พวกเราไม่ได้อภิปรายความน่าเชื่อถือของหลักฐานชิ้นนี้เลย”

“ข้อความที่เราได้อ่านอาจมีความคาดเคลื่อนก็ได้ เราควรตรวจสอบจากตัวเขียนในหลักฐานขั้นต้นที่กองจดหมายเหตุแห่งชาติด้วย”

1.2.4 นิสิตทุกคนไม่ได้ค้นคว้าหลักฐานทางประวัติศาสตร์อื่นๆ หรือข้อมูลเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดให้ก่อนมาอภิปรายในชั้นเรียน นิสิตศึกษาเพียงหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดให้เท่านั้น

2. ผลการวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกลงประวัติศาสตร์ในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

2.1 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกลงประวัติศาสตร์ของนิสิตครูสังคมศึกษา จากการศึกษาทัศนคติของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกลงประวัติศาสตร์ ร่วมกับการสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกลงประวัติศาสตร์ได้ดังภาพที่ 2 และมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกลงประวัติศาสตร์ของนิสิตครูสังคมศึกษา

2.1.1 ข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ที่สำคัญ คือ ตรวจสอบภูมิหลังของนิสิตเกี่ยวกับความสามารถในการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์

2.1.2 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร กำหนดให้มีการฝึกฝนการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์

2.1.3 เนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ในหลักสูตร จัดลำดับให้รายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ได้เรียนในช่วงชั้นปีแรกๆ ก่อนที่จะเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์อื่นๆ

2.1.4 การนำหลักสูตรไปใช้ในการส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ (1) มีเกณฑ์ในการคัดเลือกเนื้อหาและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ กล่าวคือ เนื้อหาที่มีหลักฐานขั้นต้นและชั้นรองอย่างเพียงพอ มีหลักฐานเชิงประจักษ์และมีทั้งหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานชั้นรอง ตลอดจนเป็นหลักฐานที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงหลักฐานได้ง่าย และ (2) จัดกิจกรรมในห้องเรียนที่มีคอมพิวเตอร์หรืออนุญาตให้นิสิตใช้อุปกรณ์ในการสื่อสาร

2.2. แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนิสิตครูสังคมศึกษา จากการศึกษาทัศนคติของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ร่วมกับการสังเกตพฤติกรรมในชั้นเรียน ผู้วิจัยสามารถสรุปแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ได้ดังภาพที่ 3 และมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ภาพที่ 3 แนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนิสิตครูสังคมศึกษา

2.2.1 การเตรียมการสอน มีเกณฑ์ในการคัดเลือกหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ใช้ในการศึกษา และกระตุ้นให้มีการค้นคว้าหลักฐานทางประวัติศาสตร์อื่นๆ เพิ่มเติมด้วยตนเอง

2.2.2 การสอน มีกระบวนการในการส่งเสริมความสามารถในการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และมีการตั้งคำถามเพื่อช่วยเหลือให้นักเรียนได้ฝึกคิดและเข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งเมื่อนิสิตเผชิญกับปัญหาหรือข้อสงสัยผู้สอนจะต้องสามารถช่วยเหลือผู้เรียนให้จัดการกับปัญหาหรือข้อสงสัยนั้นๆ ได้

อภิปรายผลการวิจัย

1. ทักษะคิดของนิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ที่ยังไม่ได้เรียนรายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และนิสิตที่เรียนรายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์

ผลการศึกษาทัศนคติเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์พบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ 1 การเปิดรับมุมมองที่แตกต่าง และองค์ประกอบที่ 3 การเชื่อมโยงอดีตกับปัจจุบันด้วยความเข้าใจของนิสิตทั้งสองกลุ่ม สอดคล้องกันสะท้อนให้เห็นว่า นิสิตทั้งสองกลุ่มมีแนวโน้มที่จะศึกษาเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์จากมุมมองที่หลากหลาย ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ สอดคล้องกับ Foster (2001) ที่ระบุว่า การส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์นักเรียนควรเข้าใจว่า ข้อเท็จจริงทางประวัติศาสตร์ อาจได้รับการยอมรับในเวลาหนึ่งแต่สามารถเปลี่ยนแปลงได้

อย่างไรก็ตาม ยังพบว่า ค่ามัชฌิมเลขคณิตเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ 2 การศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ ในข้อคำถามที่ 5 ของนิสิตที่ยังไม่ได้เรียนรายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์สูงกว่านิสิตที่เรียนรายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ อาจเป็นเพราะนิสิตกลุ่มแรกยังไม่เคยได้ลองศึกษาหลักฐานขั้นต้นโดยตรง เพราะนิสิตกลุ่มที่ได้เรียนรายวิชาดังกล่าวระบุว่า หลักฐานบางชิ้นเข้าถึงได้ยากและใช้ภาษาโบราณยากแก่การทำความเข้าใจต้องอาศัยบริบทแวดล้อมที่ปรากฏหลักฐานในการตีความ และข้อความที่อ่านอาจมีความคาดเคลื่อน ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบจากการสังเกตขั้นเรียนว่า นิสิตร้อยละ 90 ใช้ความรู้ความเข้าใจในปัจจุบันไปตัดสินหรือตีความความคิดและความเชื่อของผู้คนในอดีตโดยไม่ได้ทำความเข้าใจบริบททางประวัติศาสตร์ นิสิตร้อยละ 90 ตัดสินตีความผู้คนในอดีตบนฐานของความเข้าใจของตนเองไม่ได้ใช้หลักฐานอื่น ๆ มาสนับสนุนความเข้าใจแนวคิด ความเชื่อ ความรู้ ของผู้คนในอดีต และนิสิตร้อยละ 10 กระตุ้นนิสิตคนอื่น ๆ ให้ร่วมกันวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์บนฐานของหลักฐานทางประวัติศาสตร์มากกว่าการตีความตามความเข้าใจของตนเองซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ความสามารถในการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์และการศึกษาบริบททางประวัติศาสตร์ เป็นสิ่งสำคัญในการศึกษาประวัติศาสตร์โดยเฉพาะการศึกษาหลักฐานขั้นต้น เนื่องจากตามหลักฐานขั้นต้นจะทำให้ข้อสรุปมีความน่าเชื่อถือเพราะเป็นสิ่งที่ระบุสภาพแวดล้อมและลักษณะเฉพาะของเหตุการณ์ และเป็นสิ่งเดียวที่อดีตทิ้งเอาไว้ให้คนในปัจจุบันได้ศึกษา (Sexias and Morton, 2013)

2. แนวทางการส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนของนิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

2.1 แนวทางในการพัฒนาหลักสูตรเพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนิสิตหลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

ผลการศึกษาทัศนคติและการสังเกตพฤติกรรมเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของ หลักสูตรการศึกษาระดับบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา สะท้อนให้เห็นว่า ควรมีการตรวจสอบข้อมูลพื้นฐานของหลักสูตรเกี่ยวกับภูมิหลังของนิสิตเกี่ยวกับความสามารถในการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์และในจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ควรกำหนดให้ในแต่ละ

รายวิชาที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ควรมีกิจกรรมในการฝึกฝนการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เพราะความสามารถดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญในการวิเคราะห์และประเมินความน่าเชื่อถือของหลักฐานทางประวัติศาสตร์รวมทั้งการสรุปเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์เพื่อให้ได้ข้อเท็จจริงที่ใกล้เคียงกับความจริงในอดีตมากที่สุดโดยมีหลักฐานมาสนับสนุน อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ (Sexias and Morton, 2013; ศุภณัฐ, 2560) ในด้านเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้ในหลักสูตร ควรจัดลำดับให้รายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์เป็นวิชาที่ได้เรียนในช่วงชั้นปีแรก ๆ ก่อนที่จะเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์อื่น ๆ เนื่องจาก Foster (2001) ระบุว่า การยึดมั่นผูกพันให้นิสิตได้สืบค้นจนนำมาสู่การรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์เป็นสิ่งที่ต้องใช้เวลา ทรัพยากรและความเพียรพยายามเป็นอย่างมาก อีกทั้งในการสังเกตชั้นเรียนยังพบว่า นิสิตทุกคนไม่ได้ค้นคว้าหลักฐานทางประวัติศาสตร์อื่นๆ หรือข้อมูลเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องก่อนมาอภิปรายในชั้นเรียน ดังนั้นในการนำหลักสูตรไปใช้ครู ควรคัดเลือกเนื้อหาที่มีหลักฐานขั้นต้นและชั้นรองอย่างเพียงพอ มีหลักฐานเชิงประจักษ์ และมีทั้งหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานชั้นรอง ตลอดจนเป็นหลักฐานที่ผู้เรียนสามารถเข้าถึงหลักฐานได้ง่าย (Endacott and Brooks, 2013) และในการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ควรจัดกิจกรรมในห้องเรียนที่มีคอมพิวเตอร์หรืออนุญาตให้นิสิตใช้อุปกรณ์การสื่อสารเพื่อให้นิสิตสืบค้นได้ง่ายขึ้นและสนับสนุนให้นิสิตสืบค้นข้อมูลและคัดเลือกข้อมูลด้วยตนเอง

2.2. แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา

ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษา ในด้านการเตรียมการสอน ครูควรมีเกณฑ์ในการคัดเลือกหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ใช้ในการศึกษาและกระตุ้นให้มีการค้นคว้าหลักฐานทางประวัติศาสตร์อื่นๆ ด้วยตนเอง โดยเกณฑ์ในการคัดเลือกหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ครูควรพิจารณาคือ (1) เป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ผู้สอนและนิสิตสามารถสืบค้นและนำมาศึกษาได้ (2) หลักฐานนั้นควรมีการตีความหรือนำเสนอแง่มุมทางประวัติศาสตร์ที่ศึกษาที่แตกต่างกัน และ (3) ควรมีทั้งหลักฐานขั้นต้นและชั้นรอง สอดคล้องกับ Foster (2001) และ Endacott and Brooks (2013) ที่ระบุว่า ครูควรมีการเลือกเนื้อหาที่เป็นเหตุการณ์ที่มีหลักฐานขั้นต้นและหลักฐานชั้นรองอย่างเพียงพอ และนิสิตสามารถเข้าถึงหลักฐานเหล่านั้นได้ง่าย เพื่อนำมาใช้อ้างอิงให้ข้อสรุปมีความน่าเชื่อถือ เนื่องจากในการสังเกตชั้นเรียนยังพบว่า นิสิตส่วนใหญ่ไม่ได้ค้นคว้าหลักฐานทางประวัติศาสตร์อื่นๆ หรือข้อมูลเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่กำหนดให้ก่อนมาอภิปรายในชั้นเรียน นอกจากนี้ในการสอน ครูควรมีกระบวนการส่งเสริมความสามารถในการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ มีการตั้งคำถามเพื่อช่วยเหลือให้นิสิตได้ฝึกคิดและเข้าร่วมกิจกรรม รวมทั้งเมื่อนิสิตเผชิญกับปัญหาหรือข้อสงสัย ครูต้องสามารถช่วยเหลือนิสิตให้จัดการกับปัญหาหรือข้อสงสัยนั้น ๆ ได้ เพื่อกระตุ้นให้นิสิตหาคำตอบด้วยตนเองโดยมีหลักฐานมาสนับสนุน สอดคล้องกับที่ Foster (2001) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมหรือการตั้งคำถามของผู้สอนเพื่อกระตุ้นการคิด การตรวจสอบคำอธิบายเหตุการณ์และการอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้สอนกับนิสิตเป็นการช่วยเหลือ (scaffold) และเสริมสร้างการเรียนรู้ให้นิสิตได้พัฒนาการตั้งคำถามที่ซับซ้อนและกระตุ้นความคิดมากยิ่งขึ้น และเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การฝึกฝนการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ในชั้นเรียนประสบความสำเร็จ

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาทัศนคติของนิสิตหลักสูตรการศึกษาบัณฑิต สาขาวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ ในแต่ละองค์ประกอบด้วยแบบประเมินตนเองและการสังเกตชั้นเรียน พบว่า นิสิตยังมีการใช้ความคิดในปัจจุบันมาทำความเข้าใจหรือตัดสินเหตุการณ์ในอดีต มีการตัดสินตีความผู้คนในอดีตบนฐานของความเข้าใจของตนเองซึ่งอุปสรรคสำคัญที่มีผลต่อการศึกษาคือ ความสามารถในการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ นอกจากนี้ยังพบว่า มีนิสิตจำนวนน้อยที่มีการค้นคว้าหลักฐานทางประวัติศาสตร์อื่น ๆ หรือข้อมูลเพิ่มเติม ดังนั้นในการส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์

ด้านการจัดหลักสูตร ควรมีการตรวจสอบภูมิหลังของนิสิตเกี่ยวกับความสามารถในการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ มีการกำหนดให้มีการฝึกฝนการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ จัดลำดับให้รายวิชาวิธีการและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เป็นวิชาที่ได้เรียนในช่วงชั้นปีแรก ๆ มีเกณฑ์ในการคัดเลือกเนื้อหาและหลักฐานทางประวัติศาสตร์ และจัดกิจกรรมในห้องเรียนที่มีคอมพิวเตอร์หรืออนุญาตให้นิสิตใช้อุปกรณ์ในการสื่อสาร ในด้านการจัดการเรียนการสอนควรมีกระบวนการในการส่งเสริมความสามารถในการตีความหลักฐานทางประวัติศาสตร์ มีการตั้งคำถามเพื่อช่วยเหลือให้นิสิตได้ฝึกคิดและเข้าร่วมกิจกรรม ช่วยเหลือนิสิตเมื่อนิสิตเผชิญกับปัญหาหรือข้อสงสัย และมีเกณฑ์ในการคัดเลือกหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่ใช้ในการศึกษา ตลอดจนกระตุ้นให้มีการค้นคว้าหลักฐานทางประวัติศาสตร์อื่นๆ เพิ่มเติมด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบทดสอบการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์ของนิสิตครู
2. ควรนำข้อค้นพบเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์ในด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนไปพัฒนาเป็นงานวิจัยทางด้านหลักสูตรหรือการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมการรับรู้ความรู้สึทางประวัติศาสตร์ของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต เช่น หลักสูตร รูปแบบการเรียนการสอน และเทคนิคการสอน เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

หนังสือ

- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2558). **แนวการสอนประวัติศาสตร์: ประวัติศาสตร์ไทย หลากหลายวิธีเรียน**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- Barton, K. and L. Levstik (2004). **Teaching History for the Common Good**. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates.
- Lemon, M. C. (2003). **Philosophy of history: a guide for students**. London: Routledge.
- Sexas, P., Morton, T. (2013). **The Big Six: Historical Thinking Concepts**. Toronto: Nelson Education.

วิทยานิพนธ์

- พรกมล จันทรี (2544). **ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ไทย ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต.
- ศุภณัฐ พานา (2560). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนประวัติศาสตร์ตามแนวคิดกระบวนการสืบสอบแสวงหาความรู้ เป็นกลุ่มร่วมกับแนวคิด Magic If เพื่อส่งเสริมทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์และการรับรู้ความรู้สึกทางประวัติศาสตร์ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต.
- Davison, M. (2012). **"It is Really Hard Being in Their Shoes": Developing Historical Empathy in Secondary School Students**. Education, University of Auckland. Doctoral dissertation.

บทความในวารสาร

- Endacott, J. and S. Brooks (2013). "An Updated Theoretical and Practical Model for Promoting Historical empathy." **Social Studies Research and Practice** 8(1): 41-58.

เอกสารอ้างอิง

Foster, S. (2001). Historical Empathy in Theory and Practice: Some Final Thoughts. **Historical Empathy and Perspective Taking in the Social Studies**. O. L. Davis, Yeager, E. A., Foster, S.J. Lanham, MD: Rowman and Littlefield.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

Centre for the Study of Historical Consciousness (2014). **The Historical Thinking Project Promoting Critical Historical Literacy for 21st Century**. from <http://historicalthinking.ca>